

Kurzus kódja(i):	BMA-FLMD16-212.25
Kurzus címe:	A Hollywoodi Reneszánsz kontextusai
Tanár neve:	Pápai Zsolt
Kurzus időpontja, helye:	kedd 12 30-14 00 34
Kurzus típusa:	szeminárium
Kurzus leírása:	<p>A kurzus a köznyelvben gyakran Új-Hollywoodként emlegetett korszak első szakaszát, az úgynevezett Hollywoodi Reneszánszt vizsgálja meg: ez szűkebb értelemben az 1967 és 1975 közötti, tágabban az 1965 és 1980 közötti érárt jelenti. Sorra veszünk a korszakot alakító kontextusok közül számosat: politika-, társadalom-, gazdaság-, intézmény- és forma- és filmtörténeti szempontokat egyaránt érvényesítünk. Kiemelt cél annak felkutatása, hogy a hatvanas évek végétől milyen okok játszottak szerepet a klasszikus műfaji alakzatok átalakulásában.</p> <p>Minden témához két-két film tartozik, ezek listáját a félév elején a hallgatókkal történt egyeztetések során alakítjuk ki.</p> <p>A félév elején a szeminárium vezetője bevezető előadást tart, majd a félév további részében a hallgatók prezentációi következnek.</p> <p>Az első szeminárium szeptember 15-én lesz!</p> <p><u>Témák</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés: a Hollywoodi Reneszánsz definíciója 2. Politika- és társadalomtörténeti kontextus 3. Gazdaság- és intézménytörténeti kontextus 4. Technika- és stílustörténeti kontextus 5. Filmtörténeti kontextus: (a) a művészi inspirációk eredete, (b) szerzői életművek a Hollywoodi Reneszánszban 6. Műfaj történeti kontextus: (a) közelítések a HR műfajfilmjeihez 7. Műfaj történeti kontextus: (b) road movie, (c) western 8. Műfaj történeti kontextus: (d) melodráma, (e) bűnügyi műfajok: gengszterfilm, krimi és thriller 9. Műfaj történeti kontextus: (f) bűnügyi műfajok: neo noir, (g) fantasztikus zsánerek 10. Modern művészfilmek a Hollywoodi Reneszánszban 11–12. A Hollywoodi Reneszánsz alkonya és öröksége. Kitekintés: látvány versus narrativitás az új-hollywoodi posztklasszikus filmekben
Kurzus teljesítésének követelményei:	A jegy az órai munka minősége és a prezentáció színvonala alapján alakul ki. Három hiányzás megengedett.
Kötelező/ajánlott filmek:	<p>Javasolt filmek</p> <p>Aldrich: <i>A piszkos tizenkettő</i> Aldrich: <i>Sötét utcák</i> Allen: <i>Annie Hall</i> Altman: <i>Nashville</i> Altman: <i>Hosszú búcsú</i> Altman: <i>McCabe & Mrs. Miller</i> Antonioni: <i>Nagyítás</i> Ashby: <i>Harold és Maude</i> Avildsen: <i>Rocky</i> Boorman: <i>Point Blank</i> Bogdanovich: <i>Célpontok</i> Brooks: <i>Hidegvérrel</i> Cassavetes: <i>Férjek</i></p>

Cimino: *A mennyország kapuja*
Coppola: *Apokalipszis, most*
Coppola: *Keresztapa I–II.*
Coppola: *Magánbeszélgetés*
Eastwood: *Fennsíkok csavargója*
Forman: *Elszakadás*
Frankenheimer: *Seconds – Másolatok*
Friedkin: *Az ördögűző*
Friedkin: *Francia kapcsolat*
Hellman: *Kétsávós országút*
Hopper: *Easy Rider – Szelíd motorosok*
Kubrick: *2001 – Űrodüsszeia*
Lester: *Petulia*
Loden: *Wanda*
Malick: *Sivár vidék*
Mann: *A Római Birodalom bukása*
Maysles fivérek: *Gimme Shelter*
Milius: *Conan, a barbár*
Nichols: *Diploma előtt*
Pakula: *Az elnök emberei*
Peckinpah: *Pat Garrett és Billy, a Kölyök*
Peckinpah: *Hozzátok el nekem Alfredo Garcia fejét!*
Peerce: *New York hajnali háromkor*
Penn: *Mickey, az ász*
Penn: *Bonnie és Clyde*
Penn: *Éjszakai lépések*
Polanski: *Kínai negyed*
Pollack: *A lovakat lelövik, ugye?*
Rafelson: *Öt könnyű darab*
Roy Hill: *Butch Cassidy és a Sundance Kölyök*
Schlesinger: *Éjféli cowboy*
Spielberg: *Párbaj*

**Kötelező/ajánlott
irodalom:**

Összefoglaló művek (melegen ajánlottak):

Elsaesser, Thomas: *A kudarc pátosza – amerikai filmek az 1970-es években.* Jegyzetek a motiválatlan hősről. *Metropolis*, 2010/3. pp. 56–65.
Pápai Zsolt: *Hollywoodi Reneszánsz. Formatörténet és európai hatáskapcsolatok a hatvanas–hetvenes években.* Budapest: Gondolat, 2020.
Bordwell, David – Thompson, Kristin: *A film története.* Budapest: Palatinus, 2007. pp. 539–562.
Oxford Filmenciklopédia (szerk. Geoffrey Nowell-Smith). Budapest: Glória, 1998. pp. 492–500.
Pye, Michael – Myles, Linda: *Mozi-fenegyerek.* Budapest: Gondolat, 1983.
Blumenberg, Hans C.: *Az Új Hollywood.* In: *Filmtudományi Szemle: Hollywood I. rész: Története és Reneszánsza.* Budapest: Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, 1979. pp. 78–98.

Az alábbi szövegek ajánlottak az egyes témákhoz:

1. Bevezetés: a Hollywoodi Reneszánsz definíciója

King, Geoff: *New Hollywood Cinema. An Introduction.* London – New York: I.B. Tauris Publishers, 2002. pp. 11–48.
Biskind, Peter: *Hollywood ostroma (Mogulok és függetlenek).* *Filmvilág*, 2004/12. pp. 10–16.

2. Politika- és társadalomtörténeti kontextus

Lukacs, John: *Az Egyesült Államok 20. századi története.* Budapest: Gondolat, 1988. pp. 88–120.
Lev, Peter: *Conflicting Visions. American Films of the 70s.* Austin: University of

Texas Press, 2000. pp. 3–21.

Carr, Steven Alan: *From "Fucking Cops!" to "Fucking Media"*. Bonnie and Clyde for a Sixties America. In: Friedman, Lester D. (ed.): *Arthur Penn's Bonnie and Clyde*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. pp. 70–100.

3. Gazdaság- és intézménytörténeti kontextus

Oxford Filmenciklopédia (szerk. Geoffrey Nowell-Smith). Budapest: Glória, 1998. pp. 482–492.

King, Geoff: *New Hollywood Cinema. An Introduction*. London – New York: I.B. Tauris Publishers, 2002. pp. 24–35.

4. Technika- és stílustörténeti kontextus

Oxford Filmenciklopédia (szerk. Geoffrey Nowell-Smith). Budapest: Glória, 1998. pp. 500–508.

Monaco, Paul: *The Sixties: 1960–1969. History of American Cinema. Volume 8*. New York – Detroit: Charles Scribner's Sons, 2001. pp. 65–101.

Cook, David A.: *Lost Illusions. American Cinema in the Shadow of Watergate and Vietnam, 1970–1979*. New York: Charles Scribner's Sons, Macmillan Library Reference USA, 2000. pp. 355–396.

Ágfalvi Attila: A megismerés bátorsága és a tekintet ereje. Kovács László és Zsigmond Vilmos munkáiról. *Metropolis*, 2000/1. pp. 20–28.

Wood, Robin: *Hollywood from Vietnam to Reagan*. New York: Columbia University Press, 1986. pp. 46–69.

5. Filmtörténeti kontextus: (a) a művészi inspirációk eredete, (b) szerzői életművek a Hollywoodi Reneszánszban

– a művészi inspirációkhoz

Magyar Bálint: *Az amerikai film*. Budapest: Gondolat, 1974. pp. 268–282.

Goldman, William: *Mit is hazudtam?* Budapest: Európa Könyvkiadó, 2002. pp. 294–331.

Hammond, Robert M.: The New Wave Washes the American Screens. In: Staples, Donald E. (ed.): *The American Cinema*. Washington: Forum Series, 1983. pp. 341–351.

Cook, David A.: Auteur Cinema and the "Film Generation" in 1970s Hollywood. In: Lewis, Jon (ed.): *The New American Cinema*. Durham and London: Duke University Press, 1998. pp. 11–37.

Bignell, Jonathan: A részlettől a jelentésig. A *Sivár vidék* és a mozgóképi artikuláció. *Apertúra* (2008) no.3. <http://apertura.hu/2008/osz/bignell>

Gustafsson, Henrik: *Out of Site: Landscape and Cultural Reflexivity in New Hollywood Cinema 1969–1974*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, 2008. pp. 107–131.

– a szerzői életművekhez

Stevens, Brad: *Monte Hellman. His Life and Films*. Jefferson, North Carolina, and London: McFarland & Company, Inc., Publishers, 2003.

Pápai Zsolt: Hollywood Kis Nagy Embere (Arthur Penn). *Filmvilág*, 2010/12. pp. 26–29.

Antal István: Egy filmes újságíró: Robert Altman. *Filmkultúra*, 1982/5. pp. 67–84.

Brode, Douglas: *Woody Allen*. Budapest: Helikon Kiadó. 1989.

Carney, Ray: *John Cassavetes filmjei*. Budapest: Osiris, 2001.

Jousse, Thierry: John Cassavetes műhelyében. In: *John Cassavetes* (szerk. Bakonyi Vera – Zalán Vince). Budapest Film, 1993. pp. 17–45.

Pápai Zsolt: Márkaérezék. Steven Spielberg. In: Pápai Zsolt – Varga Balázs (eds.): *Korszakalkotók. Kortárs amerikai filmrendezők*. Budapest: Tudással a Jövőért Közhasznú Alapítvány, 2013. pp. 49–78.

6. Műfaj történeti kontextus: (a) közelítések a HR műfajfilmjeihez

Cook, David A.: *Lost Illusions. American Cinema in the Shadow of Watergate and Vietnam, 1970–1979*. New York: Charles Scribner's Sons, Macmillan Library Reference USA, 2000. pp. 159–258.

Kagan, Norman: *American Sceptic: Robert Altman's Genre-Commentary Films*.

Ann Arbor: Pierian Press, 1982.

Berliner, Todd: *Hollywood Incoherent – Narration in Seventies Cinema*. Austin: University of Texas Press, 2010. pp. 90-102.

Cawelti, John G.: *Chinatown and Generic Transformation in Recent American Films*. In: Grant, Barry Keith (ed.): *Genre Film Reader III*. Austin: University of Texas Press, 2003. pp. 243–261.

Klinger, Barbara: „Cinema/Ideology/Criticism”. Revisited: the Progressive Genre. In: Keith, Barry Keith (ed.): *Film Genre Reader III*. Austin: University of Texas Press, 2003. pp. 75–91.

Király Jenő: *Mágikus mozi. Műfajok, mítoszok, archetípusok a filmkultúrában*. Budapest: Korona kiadó, 1998. pp. 71–78.

7. Műfaj történeti kontextus: (b) road movie, (c) western

Benke Attila: Western-reformáció. Az 1950–1980 közötti revizionista westernnek az identitásválság tükrében. *Metropolis*, 2010/3. pp. 32–55.

Davies, David: Terrence Malick. In: *The Routledge Companion to Philosophy and Film* (eds. Paisley, Livingstone–Plantinga, Carl). London–New York: Routledge. pp. 569–580

Cohan, Steven – Hark, Ina Rae (eds.): *The Road Movie Book*. London – New York: Routledge, 1997.

Corrigan, Timothy: *A Cinema without Falls. Movies and Culture after Vietnam*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 1991. pp. 143–153.

Laderman, David: *Driving Visions. Exploring the Road Movie*. Austin: University of Texas Press, 2002.

Biskind, Peter: Amerika kapitány (Az *Easy Rider*-sztori). *Filmvilág*, 2008/5. pp. 21–27.

Kitses, Jim: *Horizons West. Directing the Western from John Ford to Clint Eastwood*. New Edition. London: BFI. 2004. pp. 293–296.

8. Műfaj történeti kontextus: (d) melodráma, (e) bűnügyi műfajok: gengszterfilm, krimi és thriller

Penn, Arthur: Hullámokat verni (*Bonnie és Clyde*). *Filmvilág*, 2010/12. pp. 30–31.

Kolker, Robert: *A Cinema of Loneliness. Penn, Stone, Kubrick, Scorsese, Spielberg, Altman*. Oxford: University Press, 2000. pp. 17–96.

9. Műfaj történeti kontextus: (f) bűnügyi műfajok: neonoir, (g) fantasztikus műfajok

Király Jenő: *A film szimbolikája II/1. és II/2. A fantasztikus film formái*. Kaposvár – Budapest: Kaposvári Egyetem Művészeti Kar Mozgóképkultúra Tanszék – Magyar Televízió Zrt., 2010.

Stanley Kubrick-összeállítás. *Metropolis*, 2002/2.

10. Modern művészfilmek a Hollywoodi Reneszánszban

Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai. Az európai művészfilm, 1950–1980*. Budapest: Palatinus, 2005. pp. 413–422.

Deleuze, Gilles: *A mozgás-kép*. Budapest: Osiris, 2001. pp. 257–280.

11–12. A Hollywoodi Reneszánsz alkonya és öröksége. Kitekintés: látvány versus narrativitás az új-hollywoodi posztklasszikus filmben

Király Jenő: *Frivol múzsa. A tömegfilm sajátos alkotásmódja és a tömegkultúra esztétikája*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1993. pp. 772–783.

Nevelős Zoltán: Újabb jelenések a sötétségről (*Apokalipszis, most – Rendezői változat*). *Filmvilág*, 2003/9. pp. 56–57.
